

zetre tényleg nem áll az, hogy a felet az érvényesítés körüli késedelem terhelné, mert hiszen a kiindulópont éppen az, hogy korábban az ellenkövetelést érvényesíteni nem lehetett. De még így is kérdéses, hogy nem célszerűbb-e a beszámítás megengedése helyett, amely perújítást, vagy végrehajtás megszüntetési pert tesz szükségessé, tehát mindenképpen régi pernek valamelyes formában való feltámasztását, ha nem is a szó dogmatikai értelmében véve a feltámasztást, az ellenkövetelés érvényesítését önálló új per útjára utalni.

B. S.

Közjogi elem a magánjogi szolgálati viszonyban?

A kir. Kuria P. II. 1918/1930. számú ítéletével eldöntött eset tényállása a következő: A felperes a vámkezelési engedéllyel bíró szállítmányozási vállalatnak, az alperesnek alkalmazottja volt. Felperes vámjövédéki kihágást követett el, amiért őt a büntetőtörvényszék meg is büntette. A központi vámigazgatóság felhívására alperes a felperest azonnali hatállyal elbocsátotta, majd egy hó múlva szolgálatába ismét visszavette. A vámigazgatóság ezután ismét felhívta az alperest, hogy a felperest haladéktalanul bocsássa el, mert ellenesetben az alperestől meg fogja vonni a vámkezelési engedélyt. Erre alperes a felperest azonnali hatállyal újból elbocsátotta. A Kuria a felperest a felmondási időre járó javadalmazásának megítélése iránt indított keresetével elutasította. Az indokolás szerint a vámigazgatóságnak az 1924:XIX. t.-c. 76—78. §-ai szerint joga van ahhoz, hogy a vámkezelési engedélyt feltételekhez kösse és hogy a feltételek be nem tartása esetén a kiadott engedélyt bármikor visszavonhassa. Kétségtelen továbbá, hogy a vámkezelési engedély az alperesre oly vagyoni előnyt jelent, amelynek elvonása a vállalat létalapjának megrendítésére lehet alkalmas. A vámigazgatóság törvényes hatáskörben kiadott rendelete a felperes további szolgálati alkalmazásának oly közjogi jellegű akadálya, amely a felperest az elvállalt szakmabeli munka teljesítésére képtelenné tette. Ez az utóbbi momentum megerősíti az alperes azon tényét is, hogy a felperest szolgálatába visszavette annak dacára, hogy őt korábban jövédéki kihágásban bűnösnek mondták ki. Az ítélet álláspontját aggályosnak tartom. A törvényből sehol sem olvasható ki, hogy a központi vámigazgatóság teljesen önkényes feltételekhez kötheti a vámkezelési engedély fenntartását. A törvény 18. és 77. §-aiból pedig, a Kuria felfogásával ellenkezőleg, mindössze annyi következik, hogy a vámhivatal kívánságára a megbízhatatlannak bizonyult alkalmazottt csak a vámkezeléssel összefüggő

szolgáltatból zárható ki. Ha tehát a vállalat az alkalmazottnak oly beosztást ad, amely a vámkezeléssel nem kapcsolatos, úgy a vámigazgatóságnak sem érdeke, sem pedig joga nincs ahhoz, hogy az alkalmazott elbocsájtását kívánhassa. Egyébként is a vállalaton áll, mit tart előnyösebbnek a saját szempontjából: azt, hogy elve szítse a vámkezelési jogot, vagy pedig, hogy alkalmazottjának megadja a felmondási időre járó illetményeket. Teljesen méltánytalannak tartom, hogy a szállítmányozó és a vámhatóságok közötti harcnak az az alkalmazott igya meg a levét, akinek vétkes cselekményét munkaadója az ő újabb alkalmazásával megbocsátotta.

Dr. Vági József.

Az 1923. évi 39. t.-c.-bent megállapított mellékszolgáltató társaságok erejéig lehet-e biztosítéki jelzálogjogot bejegyezni? A közönséges és biztosítéki jelzálogjog alapelve a járulékoság követelés feltételez, ez utóbbi a jogviszonyhoz, az előbbieket egy meghatározott követeléshez tapadnak. A jogviszony és a követelés közötti különbségnél fogva a jelzálogjog megszerzésére, bejegyzésére és megszűnésére nézve a szabályok is eltérők.

A közönséges jelzálogjog alapításához a bekebelezési engedély és a követelés összegszerű megjelölése (Jt. 7. §.) szükséges. Ezen általános szabály (eltérő rendelkezés hiányában) a biztosítéki jelzálogjogokra is kiterjed. (63. §. 2. bek.)

A keretbiztosítéki jelzálogjog megalapításához a bejegyzési engedélyen kívül a követelés összegszerű megállapítása nélkül az összegszerinti keret és a jogviszony megjelölése szükséges. (68. §.)

A keretjelzálogjog a jogviszonyból származott egyik vagy másik követelés megszűntével nem szűnik meg, csupán a jogviszony megszűnte vonja maga után a keretjelzálogjog megszűntét, az előbbi jelzálogjogok (Jt. 47. § korlátai között) az okiratban meghatározott követelés megszűntével megszűnnek.

A jelzálogjoggal biztosított — akár létező, akár feltételes, akár jövőbeli — követelés lehet kamatozó, esetleg a követelés után más mellékszolgáltatás is járhat. A keretjelzáloggal biztosított jogviszony azonban nem lehet kamatozó, a jogviszony után a mellékszolgáltatás sem jár. A kamat vagy más mellékszolgáltatás biztosításáról a törvény csak azon jelzálogjogoknál rendelkezik, ahol a jelzálogjog követelés (nem jogviszony) biztosítására szolgál és kimondja az összegszerűségtől eltérően, hogy a mellékszolgáltatást csak százalékszerűen vagy a telekkönyvi rendt. 64. §-ában is megkivánt határozottsággal a bejegyzésben csak ki kell tüntetni, mert máskülömben a jelzálogtárgyból ki nem elégíthető.

A jelzálogjogok telekkönyvi bejegyzését a telekkönyvi rendt. módosító és kiegészítő 23000/1929. I. M. rend. szabályozza.